

bojimo se ne. Kajti zdrava pamet koroškega ljudstva bode vedno nad lažjo zmagovala! To je, pozor! Nikdo naj ne razširja novi list kranjskih pravakov. Mi ostanemo resnični Korošci, to se pravi možje, ki hočejo gospodarsko z boljšanjem na temelju prijateljske zvezze Nemcev s Slovenci.

Zvezo nepolitičnih društev koroških klerikalcev so ustanovili v Celovcu. Zdaj bode pač „tužni Korotan“ rešen! Ali mi opozarjam koroške kmete, delavce in obrtnike na nevarnost, ki tiči v klerikalnih društvenih. Poglejte na Štajersko, kaj so naredili črnuhi s svojimi društvimi. V t. zv. „Marijinih društvih“ se je največ deklet izpridilo, v fantovskih društvih se je največ fantov pijačevanja udalo. Iu največji pretepič ter ponočnjaki so bili vedno člani klerikalnih „izobraževalnih“ društev. Klerikalizem je v svojem bistvu nasprotnik vsake prave omike, ker hoče in mora ljudstvo le poneumiti, da urešnici zopet blažene čase temnega srednjega veka! Starši, ne pustite svojih otrok v klerikalna društva, temveč vzgajajte jih raje v gospodarski izobrazbi!

Občinske volitve v Svetnivasi se bližajo in klerikalni črnuhi že razširjajo razne laži, da bi se z njimi ohranili nadavlado in premagali naprednjake. Da je klerikalcem vsaka laž sveto sredstvo, je tak znano. Ti ljudje bi se tudi s strupom in bodalam borili, ko bi se sodnije ne bali. Saj so itak že iz političnega sovraštva ubijali in grobove onečaščali. Posebno jezo imajo črnuhi na g. Jos. Krassenigga, ker je to obče priljubljen napredni gospodar, ki se noče ukloniti farškemu nazadnjaštu. G. Krassniggu so n. p. v svojem „S-Mru“ očitali, da je on kriv zvišanja šolskih doklad na 107 %. Res pa je, da g. Krassniggg ni zastopnik Svetinske občine v šolskem svetu. Zastopnika te občine sta gg. Val. Slemič in Luka Köllich, ki pa nista bila od svetinskih, marveč od podinskih odbornikov izvoljena. Gosp. Krassniggg pa se je spravilo iz šolskega sveta, ker je preveč sam za šolski svet pisal in hotel kot načelnik posle sam oskrbovali, da bi se troški znižali. Črnuhi pa so hoteli pohvaliti in obdariti tiste možje, ki so izvločili sedanje občinsko predstojništvo ali pa ki so vsaj pri volitvih doma ostali. Istotako ni res, da je bila prva skrb g. Krassniggg, prejšno dvorazrednico v trirazrednico razširiti; pri tej stvari g. Kr. sploh nič opraviti ni imel, ker je pri temu merodajno le število otrok. Ako se je pa po postavi moralno res ustavoviti trirazrednico ob času načelstva g. Kr., je to koštalo davkoplačevalce celih 48 kron za stanovanje 3. učitelja in plačilo za šolsko sobo pri Krajovcu, katero se je že več let naprej plačalo, ker je bilo pri soli še nekaj denarja prihranjenega. Res je tudi, da je g. Kr. vedno nasprotoval razširjenju šole. Ako bi šlo pri zidanju šole po njegovi volji, ne bi bilo koštalo posestnike več nego k večjem 10.000 K in imeli bi šolo z velikim vrtom ter gordom. Žal, da je vse tako zavoženo po klerikalni krivi. Trpeli bodojo to vsi posestniki, najmanje pa tisti, ki v „S-Mru“ tako grdo in jezutisko laže, kajti ta ne plača niti beliča doklade. S takimi lažmi bodo ljudje še preje do prepričanja prišli, da je treba pomesti s klerikalno vlado. In upajmo, da bodojo kmetje to že pri prihodnjih občinskih volitvah izpozvali.

Junaški župnik. Na dan Vseh svetih je blagoslovil župnik občine Glajnah pri Borovljah grobove. Opazil je pri temu nekega človeka, ki ni bil baje trezen. Napoldil ga je iz pokopališča in ko mož ni hotel ubogati, skočil je župnik k njemu ter ga udaril parkrat s škropilnico (Weihwadel) po glavi, tako da se je škropilnica v kose razpletela. Zakaj vera pesa?

Pod konja prišel je v Malnicah lesni voznik Ed. Unsin. Nesrečnež je bil takoj mrtev in zapušča večjo družino.

Zastrupila se je z lizolom služkinja Marija Oswald v Celovcu; težko ranjeno so pripeljali v bolničko.

V Krki utonila je v bližini Kraste 5 letna Ema Obman.

Zadušil s fižolom se je otrok delavčeve žene Marija Sparovec iz Borovlja.

Nesreča na pokopališču. Iz Kaplje v Rožu se nam piše: Pretekli teden je vrgel neki šolar klobuk svojega sošolca Schrötenbacha na starem

pokopališču k višku. Klobuk je obvisel na grobrem kamenju pokojnega debanta Rabitscha. Ko je dečko Schrötenbach na kamenj splezal, da bi klobuk dolil vzel, odlomil se je težki zgornji del mramorja in padel tako nesrečno na otroka, da je tega težko poškodoval.

Po svetu.

Krvavi dogodki. Na otoku Formoza so se uprli kitajski vojaki in umorili 63 japonskih oficirjev ter civilistov. Na Formozi gledajo Kitajci sploh sovražno na Japonce.

Gospodarske.

Koža domaćih zajev. Oi kuncav dobivamo prav dobro in trajno kožuhovino, če ravnamo s kožo pravilno. Naprej pogledamo, ali je koža čista, krvave lise je treba izprati z vodo. Takoj potem pribijemo meh na desko v zračnem prostoru, ne pri peči. Na znotraj obrneno dlako, zunanjou stran pa dobro nasolimo. Sol prepreči gnilobo. Zakaj, če začenja dlaka v koži gniti, izpade pri strojenju. Namesto soli je dober tudi galun. Kadar imamo več kož, jih oddamo strojarju. Da bi strojili sami, se ne izplača, ker bi napravili svoje delo slabu tudi, če imamo najbolj natančen popis.

Zavarujte drevesa pred zajci! Zadnja huda zima je zopet pokazala, koliko škode lahko naredi zajec na sadnih drevesih. Ne le mlada drevesa z malimi, tenkimi debli je popolnoma uničil, ampak lotil se je tudi takih dreves, ki so že imela 10 do 12 in še več cm debela debla, če so imela le nežno skorjo. Izgubljeni so na ta način vsi dosedanji izdatki za sajenje in oskrbo drevesa, uničeno je tudi upanje na skorajšen pridelek. V nekaterih mladih nasadih je bilo zelo žalostno in sicer posebno zaradi tega vzroka, ker niso ljudje dovolj zavarovali svojih dreves proti zajcu. Pretečena zima je zopet pokazala, da ne zavaruje dovolj dosedanje mazilo, ki se dela iz ilovice, apna, govejega blata in vode. Tudi če se doda kri, korboline ali kaka druga smrdljiva snov, ne zavaruje drevesa dovolj pred zajcem. Dovolj varno je drevo le tedaj, če ga dobro in trdo ovijemo s slamo in če ga zavarujemo z varstvenimi koši. Če visoka ali srednja drevesa zavezemo do krone ali vsaj blizu do nje dobro s slamo, se nam navadno ne bo treba batiti, da bi jih zajec obgrizel; če pa zapade visok sneg in primanjkuje začem hrane, lahko za vsak slučaj pogledamo, če je zajec kje poskušil priti tuintam kateremu drevesu do kože. Male poškodbe pri obvezi se lahko tako popravijo in škoda je na ta način zopet dobra. Kakor hitro pa izgine v spomladni sneg in lahko torej zajec drugje najde hrane, se mora slama zopet odstraniti da lahko pride topota in zrak do debla. Če pustimo slamo črez leto na deblu, ne more drevo rasti na široko in razen tega se naselijo v slami različni škodljivci in mrčeš. Če obvezemo drevo s slamo, ga ne zavarujemo samo proti zajcu, ampak tudi, da ne pozebe skorja na deblu. Pozebe drevo najlaže na onih krajih, ki so proti jugu; ona stran se namreč pozimi ob toplejših dnevih razgreje in zato se ona stran med dnevom odgreje in otali. Ponoči je zopet mraz, ki zamori raztaljene dele skorje, ki navadno odmrjejo, tako da se naredi s tem precejšna škoda. Torej je najboljše v marsikakem oziru, če zavezemo drevesa s slamo. Kjer pa se nam ni treba batiti, da bi drevesa pomrnila, tam je boljše, da rabimo varstvene koše, ker ti lahko ostanejo celo leto ob drevesu; s tem se torej prihrani precej dela. Razen tega varujejo koši drevo tudi pred točo. Ta je lahko pri mladih drevesih posebno nevarna, ker jih navadno poškoduje ali pa popolnoma uniči. Kdor se ne boji izdatkov, ta si naj kupi koše iz žice, ki se lahko kupijo v drevesnici gospoda V. Klenerta v Gradcu ali pri Santnerjevi tovarni za stroje v Strassgangu pri Gradcu. Skozi te koše gre topota in zrak nemoteno, tako da se drevesa ne poškodujejo, pomehkužijo, in da jih ne obje zajec. Kmetski sadjerec pa bo najbolje storil, če si nabavi lesene koše, ki jih lahko izdeluje v zimskih mesecih sam. Iz celih ali polovičnih trsnih koljev, mladih smrečic, ki jih dobimo, ko trebimo mlade gozde, ravnih vrbinih in leževjih šib, nadalje iz odpadkov pri deskah, se dajo taki koši zelo ceno narediti. Material kratkomalo po-

vežemo s pocinjeno železno žico. Posamezne palice ne smejo biti več ko 2 cm oddaljene druga od druge; razprostrat koš mora biti najmanj 40 do 50 cm širok, da se lahko rabi tudi teda, če je drevo tudi malo podrastlo. Tudi se mora paziti, da so koši visoki vsaj 120 cm, ker morajo imeti po dolobah nove lovške postave koši to višino, če hoče pesestnik zahtevat odškoduno od lovca. Sploh pa je dobro, če sežejo koši skoro do krone, da so drevesa bolje zavarovana zoper točo in druge škode.

Listnica uredništva in upraviteljstva.

Dopisniki, pozor! Nekateri pošiljajo dopise na osebne naslove. To ni pravilno! Vsak dopis je adresirati na uredništvo „Štajerca“, vsaka druga pošiljatev pa na upraviteljstvo. Za osebno naslovljena pisma ne more upravitelj jamčiti! — Zg. Radgona: Prihodnjih vse! Pozdrav! — Sv. Bolfeng: Prihodnjih! Hvala! — Ribnica: Zakaj se ne podpisete? Mi poznamo razmere in vemo, kako daleč smemo iti. Povejte nam svoje ime. Pozdrav! —

Loterijske številke.

Gradec, dne 16. novembra: 21, 20, 66, 35, 17. Trst, dne 9. novembra: 72, 90, 6, 32, 88.

Kašljajoče opozarjam na inzerat glede Thymomel Scillae, ki je od zdravnikov dostikrat priporočani, splošno znani preparat.

Trgovina Johann Koss v Celju na kolodvorskem prostoru nam priporoča vsakdo, ki jo je le enkrat obiskal. Tam se dobri po izredno nizkih cenah prav lepo blago, robce, strikane stvari, potrebsčine za neveste, gotove oblike, blage, srajce, otroške vozičke, nagrobe in vence itd. Tudi mi priporočamo to pošteno firmo!

Promet razposiljalne trgovine zahteva aparat, o katerega velikosti nima navadni človek niti pojma. Pomisli je na tisoč in zopet tisoč komadov blaga, ki morajo biti naloženi, da se kupcem pravočasno ugodijo. Marsikatero blago ima zopet razne vrste po velikosti, barvi in muštru. Vsak posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri prodaji fakturiran in izbrisan iz skladničnih registrov. Numeriranje gre v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavcev moči je v tej zalogi potrebno. Razposiljalna hiša Hans Konrad vslužuje zdaj 200 oseb; o njih delu najdemo lepe članke v letnikih 1907 in 1908. Hans Konradovega koledarja, katerega dobijo vsi kupci te firme zastonji in poštne prosto.

Za postni kuhišnji. V novejšem času se rabi kokosova oreha pri pripravi rib in močnatih jedi. V to je „Ceres-jedilna mast“ edino najboljša, ker se izpreza v Ustju v lastnem žavodu iz svinjih, na solcu posušenih kokosovih orehov in je obavorvana, pred vsako živilsko mastjo. Priporočamo vsem prijateljem postnih jedil fino „Ceres-jedilno mast“. Krof s „Ceres-jedilno mast“ si imenito okusni in najlaže prebavljivji.

Dviganje živinoreje je nemogoče brez krme, ki ima dovolj živeža. Da se lahko pridobi, treba je gnijoti travnike in paše ter polja za krmo in plodove. Gnojenje s samim hlevskim gnojenjem in gnijonicami ne zadostuje, ker jima primanjkuje fosforjeve kislino; morata se močati z Tomazevo moko. V mnogih slučajih se pa poleg Tomazeve moke tudi kajnit gnoji, kar je priporočljivo zlasti pri slabem hlevskem gnojenju.

Napravite le en poizkus!
Ne boste vas grevalo!

Bojimo se ne. Kajti zdrava pamet koroškega ljudstva bode vedno nad lažjo zmagovala! To je, pozor! Nikdo naj ne razširja novi list kranjskih pravakov. Mi ostanemo resnični Korošci, to se pravi možje, ki hočejo gospodarsko z boljšanjem na temelju prijateljske zvezze Nemcev s Slovenci.

Zvezo nepolitičnih društev koroških klerikalcev so ustanovili v Celovcu. Zdaj bode pač „tužni Korotan“ rešen! Ali mi opozarjam koroške kmete, delavce in obrtnike na nevarnost, ki tiči v klerikalnih društvenih. Poglejte na Štajersko, kaj so naredili črnuhi s svojimi društvimi. V t. zv. „Marijinih društvih“ se je največ deklet izpridilo, v fantovskih društvenih se je največ fantov pijačevanja udalo. Iu največji pretepič ter ponočnjaki so bili vedno člani klerikalnih „izobraževalnih“ društva. Klerikalizem je v svojem bistvu nasprotnik vsake prave omike, ker hoče in mora ljudstvo le poneumiti, da urešnici zopet blažene čase temnega srednjega veka! Starši, ne pustite svojih otrok v klerikalna društva, temveč vzgajajte jih raje v gospodarski izobrazbi!

Občinske volitve v Svetnivasi se bližajo in klerikalni črnuhi že razširjajo razne laži, da bi se z njimi ohranili nadavlado in premagali naprednjake. Da je klerikalcem vsaka laž sveto sredstvo, je tak znano. Ti ljudje bi se tudi s strupom in bodalam borili, ko bi se sodnije ne bali. Saj so itak že iz političnega sovraštva ubijali in grobove onečaščali. Posebno jezo imajo črnuhi na g. Jos. Krassenigga, ker je to obče priljubljen napredni gospodar, ki se noče ukloniti farškemu nazadnjaštu. G. Krassniggu so n. p. v svojem „S-Mru“ očitali, da je on kriv zvišanja šolskih doklad na 107 %. Res pa je, da g. Krassniggg ni zastopnik Svetinske občine v šolskem svetu. Zastopnika te občine sta gg. Val. Slemič in Luka Köllich, ki pa nista bila od svetinskih, marveč od podinskih odbornikov izvoljena. Gosp. Krassniggg pa se je spravilo iz šolskega sveta, ker je preveč sam za šolski svet pisal in hotel kot načelnik posle sam oskrbovali, da bi se troški znižali. Črnuhi pa so hoteli pohvaliti in obdariti tiste možje, ki so izvločili sedanje občinsko predstojništvo ali pa ki so vsaj pri volitvih doma ostali. Istotako ni res, da je bila prva skrb g. Krassniggg, prejšno dvorazrednico v trirazrednico razširiti; pri tej stvari g. Kr. sploh nič opraviti ni imel, ker je pri temu merodajno le število otrok. Ako se je pa po postavi moralno res ustavoviti trirazrednico ob času načelstva g. Kr., je to koštalo davkoplačevalce celih 48 kron za stanovanje 3. učitelja in plačilo za šolsko sobo pri Krajovcu, katero se je že več let naprej plačalo, ker je bilo pri soli še nekaj denarja prihranjenega. Res je tudi, da je g. Kr. vedno nasprotoval razširjenju šole. Ako bi šlo po njegovi volji, ne bi bilo koštalo posestnike več nego k večjem 10.000 K in imeli bi šolo z velikim vrtom ter gordom. Žal, da je vse tako zavoženo po klerikalni krivi. Trpeli bodojo to vsi posestniki, najmanje pa tisti, ki v „S-Mru“ tako grdo in jezutisko laže, kajti ta ne plača niti beliča doklade. S takimi lažmi bodo ljudje še preje do prepričanja prišli, da je treba pomesti s klerikalno vlado. In upajmo, da bodojo kmetje to že pri prihodnjih občinskih volitvah izpozvali.

Junaški župnik. Na dan Vseh svetih je blagoslovil župnik občine Glajnah pri Borovljah grobove. Opazil je pri temu nekega človeka, ki ni bil baje trezen. Napoldil ga je iz pokopališča in ko mož ni hotel ubogati, skočil je župnik k njemu ter ga udaril parkrat s škropilnico (Weihwadel) po glavi, tako da se je škropilnica v kose razpletela. Zakaj vera pesa?

Pod konja prišel je v Malnicah lesni voznik Ed. Unsin. Nesrečnež je bil takoj mrtev in zapušča večjo družino.

Zastrupila se je z lizolom služkinja Marija Oswald v Celovcu; težko ranjeno so pripeljali v bolničko.

V Krki utonila je v bližini Kraste 5 letna Ema Obman.

Zadušil s fižolom se je otrok delavčeve žene Marija Sparovec iz Borovlja.

Nesreča na pokopališču. Iz Kaplje v Rožu se nam piše: Pretekli teden je vrgel neki šolar klobuk svojega sošolca Schrötenbacha na starem

Koledar se